

INK IZ UVA KOB AČI

INKLUZIVNI KOTAČ 1
Rijeka, siječanj 2023

ISSN
2975-6367

NAKLADNIK
Udruga Ri Rock
Delta 5, Rijeka

ZA NAKLADNIKA
Jelena Martinčić

UREDNIŠTVO
Aneta Gojković
Marijana Josipović
Ema Jurković
Josipa Komljenović

SURADNICI
Siniša Senad Musić
Matea Horvat
Vanesa Mazreku

LEKTURA I KOREKTURA
Martina Blečić
Marijana Josipović

ILUSTRACIJE
Josipa Komljenović

TISAK
Riso i prijatelji

NAKLADA
200 primjeraka

Časopis se tiska
u sklopu projekta
Inkluzivni kotač,
uz financijsku
potporu Fonda za
aktivno građanstvo,
sredstvima Islanda,
Lihtenštajna i
Norveške u okviru
EGP-a.

Primjerci časopisa
su besplatni.

udrugarirock@gmail.com
inkluzivnikotac@gmail.com

inkluzivni

za zajednicu

ROM
HR

RiRock

Dragi čitatelji, pred vama je prvi broj časopisa Inkluzivni kotač, nastalog u sklopu istoimenog projekta koji omogućava Fond za aktivno građanstvo sredstvima Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP-a. Projekt provodi Ri Rock u partnerstvu s Romskom organizacijom mladih Hrvatske, a osnovni cilj jačanje je građanske svijesti i angažmana u vezi romskih tema kroz inkluzivne prakse i poticanje pozitivnog diskursa o Romima i romskoj zajednici.

Cilj je proizašao iz dvaju od mnogobrojnih problema s kojima se romska zajednica suočava: 1.) položaj Roma i uvjeti njihova života godinama su bili na margina društvenog interesa, što je pridonijelo značajnom zaostajanju kvalitete uvjeta njihova življenja u odnosu na prosječnu kvalitetu uvjeta većinskog stanovništva, 2.) neadekvatno medijsko predstavljanje romske nacionalne manjine koje najčešće uključuje teme iz područja crne kronike u kojima su Romi počinitelji prekršajnih i/ili kaznenih djela, uz premalo pozitivnih primjera, što u konačnici pridonosi njihovoj većoj marginalizaciji. Stoga se projektom Inkluzivni kotač malim koracima nastoji promijeniti medijska slika i stigmatizacija Roma i romske zajednice, adresirati neke od problema te naposljetku donijeti nacrt Akcijskog plana za uključivanje Roma u Primorsko-goranskoj županiji.

U provedbu projekta uključili su se medijski djelatnici romske nacionalnosti koji će, između ostalog, kroz 16 radijskih emisija na riječkom radiju zajednice, Radio Roži, izvijestavati o različitim romskim temama, ispričati pozitivne priče i sami predstaviti vlastitu zajednicu u nešto drugačijem svjetlu. Kako bi njihove pozitivne priče došle do čim većeg broja slušatelja, moći ćete ih čuti diljem Hrvatske, osim na riječkoj Radio Roži emitiraju se i na Radio Roju, Radio KLFM-u i Radio Kastvu.

No, glas o ovim pozitivnim romskom pričama odlučili smo pronijeti još dalje te su radijski glasovi ovim časopisom postali pisana riječ - emisije su pretočene u članke popraćene zanimljivim ilustracijama i dodatnim informacijama. U prvom su broju predstavljene prve dvije radijske emisije nastale u projektu, a osmislile su ih i realizirale dvije mlade Romkinje, studentice Matea Horvat i Vanesa Mazreku, koje razbijaju stereotipe i predrasude te pružaju pozitivan primjer svojim obrazovanjem, ulaganjem u sebe, radom i upornosti. Još je sedam brojeva časopisa pred nama, a u njima ćemo predstaviti još dvije medijske djelatnice romske nacionalnosti te 14 novih priča - priča za koje se nadamo da će vas nadahnuti, ali i potaknuti na razmišljanje, preispitivanje svojih uvjerenja te na dodatno informiranje - u svakom slučaju, nadamo se da nećete ostati ravnodušni.

PREDSTAVLJAMO
VAM UDRUGU

Ri Rock

Udruga Ri Rock započela je formalni rad 2006. godine u Rijeci, od kada putem prepoznatih kulturnih i društvenih aktivnosti, manifestacija, festivala, glazbenih radionica, projekata te permanentnih programa nastoji pružiti alternativu konzumerističkoj kulturi te time zadovoljiti potrebe i interese mladih, omogućiti im osobnu afirmaciju, integraciju te potaknuti njihovu uključenost u urbanu glazbenu kulturu grada Rijeke i okolice.

Uz Ri Rock Festival, najstariju glazbeno-kulturnu manifestaciju tog tipa na području Republike Hrvatske, koja se tradicionalno održava u gradu Rijeci od 1979., udruga je kroz godine organizirala brojne projekte i glazbeno-kulturne manifestacije, među kojima su Priredba, Skaville, Delta Summer Street Session, Dark Circle Metal Fest, te dolazak cijenjenih bendova kao što su Nofx, Red Fang, Marduk, Kyleesa, Suicide Angels, Melechesh, Belphegor, The Crown i Decapitated.

Osim koncerata i festivala udruga provodi različite glazbene programe među kojima je i Ri Rock Akademija koja nudi razne glazbene tečajeve i radionice u cilju razvitka alternativne glazbene scene te organizira volonterske akcije i različite vrste javnih okupljanja. U 2019. godini Udruga Ri Rock pokreće istoimeno jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću s ciljem razvoja društvenog poduzetništva. Osnovna svrha djelovanja udruge je, sukladno viziji Grada Rijeke kao grada kulture, turizma te studentskog središta, nastaviti s održavanjem tradicije rokera grada te putem svojih programa stvoriti pozitivne promjene koje će odgovoriti na potrebe raznolike publike te pružiti alternativne obrazovne formate za promicanje glazbene kulture, odnosno stvoriti kvalitetne uvjete za mlade i kreativne željne afirmacije i integracije. Također, uz fokus na uključenost mladih u urbanu glazbenu kulturu, udruga se bavi propitivanjem i unaprjeđenjem statusa marginaliziranih skupina održavajući radionice, tribine i okrugle stolove vezane uz problematiku Roma, umirovljenika, invalida i djece s poteškoćama u razvoju, povećavajući na taj način njihovu vidljivost i pridonoseći

smanjenju diskriminacije i segregacije u društvu.

Kao važniji do sad provedeni projekti ističu se: Žiroskop 2018. – 2020.; RiGeneration 2018. – 2019., proveden u suradnji s Maticom umirovljenika grada Rijeke; Odašiljač 2020. – 2022., koji je okupljao novinare triju udruga (Ri Rock, PaRiter i SOS Rijeke) s ciljem izgradnje stručnih kadrova koji adekvatno izvještavaju o ranjivim skupinama kroz tri radijske emisije na Radio Roži (Školica, Nevidljive i S.O.S); Digitalne Rijeke 2021. – 2022., u partnerstvu s udrugama RUGE i Muzikopter te Gradskom knjižnicom Rijeka nastojalo se utjecati na razvoj samostalnosti, osobni rast, razvoj kroz oslobađanje kreativnosti i individualnosti djece i djece s posebnim potrebama; RiGenerAkcija! 2020. – 2023., u suradnji s Maticom umirovljenika Rijeka omogućuje razvoj i provedbu inovativnih programa aktivnog starenja (neformalne edukacije keramike, slikarstva, fotografije, gitare, bubnjeva, šivanja i radijske produkcije), Ri Rock Akademija – Rinkluzija! (od 2020.), koja nudi neformalne glazbene edukacije djece i mladih romske nacionalne manjine s ciljem okupljanja glazbenog sastava.

Bend Rinkluzija na manifestaciji 'Zavrtno inkluzivni kotač', 15. 11. 2022. u Palachu

UVOD U POVIJEST ROMSKE ZAJEDNICE

U prvoj epizodi radijske emisije Inkluzivni kodač naša medijska djelatnica Matea Horvat ugostila je dr. sc. Danijela Vojaka, povjesničara i višeg znanstvenog suradnika na Institutu "Ivo Pilar". Danijel je autor knjige "Stradanje Roma u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941. - 1945.", ali i drugih publikacija koje tematiziraju povijest Roma od 14. stoljeća, tragedije 2. svjetskog rata i važnosti romske zajednice u Hrvatskoj.

Doktor znanosti Danijel Vojak, povjesničar i viši znanstveni suradnik s Instituta Ivo Pilar pomoći će nam obuhvatiti dio kompleksne romske povijesti. Danijel je autor knjige „Stradanje Roma u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941. - 1945.“ i drugih publikacija koje se bave poviješću romske zajednice. Danijele, od 2015. godine provodite projekt o povijesti Roma u NDH te ste postali jedan od autoriteta za povijest Roma u

Republici Hrvatskoj. Otkuda interes za ovu temu i gdje pronalazite motivaciju?

Još prije sam počeo provoditi više desetaka projekata vezanih za svoj interes o stradanju Roma u Drugom svjetskom ratu. Interes za proučavanje povijesti Roma je osoban interes i povezan je s obiteljskom poviješću. Daljnji interes razvio se tijekom posljednjih godina mog studija povijesti na zagrebačkom Filozofskom fakultetu, gdje sam na inicijativu nekih profesora počeo pisati o intrigantnoj povijesti Roma u Hrvatskoj i Europi. Izuzetno me čudilo to što povijest jednog naroda koji je s nama može i dalje biti nepoznata u 21. stoljeću.

Romska zajednica nije homogena. Recite nam, kako je nastala zajednica unutar koje možemo pronaći toliko različitosti?

Svaki narod ima određenu homogenost, ali i određenu heterogenost. Različitost pronalazimo u vjeroispovijesti, načinu života, zanimanjima, običajima i kulturi, što čini posebnost romske zajednice. Počeci njezine povijesti sežu u rani stari vijek na području sjeverozapadne Indije, gdje dolazi do prvih većih migracija romskog stanovništva kao jednog od brojnih manjinskih naroda na tom području. Migracije su započele već od 5. stoljeća, a one u smjeru Europe trajale su do 14. ili 15. stoljeća. Migracije su se odvijale u više valova i upravo u njima možemo vidjeti posebnost romskog naroda i njegove kulture. Postepenim prelaskom preko određenog teritorija s određenim kulturnim obrascima tog naroda na tom teritoriju Romi su dijelom usvajali te kulturne i druge obrasce kao jednu od strategija preživljavanja kao i svi drugi nomadski narodi. Kada je riječ o Romima na hrvatskom tlu, važno

je za istaknuti da su se prvi kontakti za-
bilježeni u povijesnim izvorima dogodili u
drugo polovici 14. stoljeća. Tada se dogo-
dila masovna migracija Roma s područja
jugoistoka Europe na područje srednje i
južne Europe gdje jedan dio migracijskog
vala zahvaća i hrvatska područja koja su
se tada nalazila unutar Hrvatsko-Ugar-
skog Kraljevstva. Tu je bio još i prisutan
Bizant koji će sredinom 15. stoljeća pasti
pod Osmanlije. Širenje Roma povezuje se i
s vojnim prodorom i političkom prisutno-
šću Osmanlija na ovom području.

Navedeno su bili počeci romskog dolaska
na hrvatska područja. Prve skupine Roma
slijedile su postojeće trgovačke i druge
putove, poput puta svile. To je izuzetno
bitno za razumijevanje zašto mi govorimo
o Romima kao narodu koji danas živi s hr-
vatskim narodom ne od 19. ili 18. stoljeća,
kada se događaju velike migracije i emi-
gracije stanovništva, nego govorimo o na-
rodu koji živi s hrvatskim narodom gotovo
sedam stoljeća.

**Rome su često nazivali drugim
imenima, pa se tako susrećemo i s
imenom Čigan. Možete li nam reći
odakle potječe taj naziv i je li on
pogrdan za Rome?**

Tijekom naseljavanja Bizanta u 8. i 9. sto-
ljeću uvedena je legenda o sekti atsinganoi
(grč.) što znači nedodirljivi. Itpitno je
jesu li pripadnici te sekte uistinu bili Romi
(a koji su čarolijama zabavljali dvorjane i
bizantskog cara) te navedenu informaciju
tek treba dokazati dodatnim istraživanjima.
Bizantinci su taj narod nazivali raznim
terminima, a između ostalog, terminom
cigani (atsinganoi). Tijekom naseljavanja
Roma u Europi, u tom imaginariju kasne
srednjovjekovne Europe, stanovništvo u
vlasti preuzeli su taj termin samo da ih
mogu na neki način razumjeti. Romi su
naselili Europu u izrazito nepovoljnom vre-
menu: u razdoblju kuge, vjerskih ratova i
međusobnih građanskih ratova na širem
području Europe.

Navedeno je dovelo do toga da se stanov-
ništvo povuklo u sebe i bilo je izuzetno
nepovjerljivo prema strancima. Romi su
dolazili u skupinama, često od dvjesto do
tristo njih unutar nekog određenog sela ili
grada, a bili su tamne boje kože. U kasnom
srednjem vijeku i u srednjovjekovnom im-
giniariju u svijesti običnog čovjeka crno i
tamno bili su simboli Sotone, simboli zla.

To je bio dodatni motiv zašto se stanovni-
štvo vrlo rezervirano odnosilo prema njima,
a stanovništvo poput Roma govorilo je
drugim jezikom i imalo druge običaje te je
stalno migriralo.

To je dovelo do toga da su se postepeno
prihvaćali određeni termini poput termina
Cigani (Zigeuner, njem.), termina koji je
označavao pripadnike jednog naroda koji
se stalno kreće. Zanimljiva je činjenica da
kada su se oni naseljavali u europske zem-
lje nisu se ponajprije nazivali Ciganima,
već su nazvani Tatarima, Saracenicima. To
je bila izuzetno negativna oznaka koja je
pridavana narodu (Romima), povezana
upravo s velikim prodorom Tatara (i Sara-
cena) koji se dogodio koje stoljeće ranije
na području Europe, kao i značajnom opas-
nošću od Osmanlija i drugih musliman-
skih dijelova stanovništva koji su prodirali
u Europu, posebno na području Španjolske.
Taj imaginarij, ta svijest, taj strah od strana-
ca je prouzročio, između ostalog, i pri-
hvaćanje ovakvih termina koji se postupno
negativno izgrađuju i oni vrlo brzo postaju
pejorativan naziv za jednu skupinu naroda
kao što su Romi.

**Dosta ste pisali o razdoblju Drugog
svjetskog rata. Sudjelovali ste u
projektu Stradanje Roma u Hrvatskoj
u Drugom svjetskom ratu 2014.
godine. Možete li nam nešto više reći o
projektu i rezultatima?**

Projekt je financirala Zaklada EVZ iz Berli-
na koja se između ostalog bavi i kulturom
sjećanja unutar projekta koji je vodio Insti-
tut društvenih znanosti Ivo Pilar. Sudjelo-
vali su kolege Bibijana Papo i Alen Tahiri
te bih volio da posebno istaknemo njihov
značajni doprinos tom projektu. Oni su
dali jako veliki obol tom projektu. Bazira-
li smo se na istraživanju većine arhiva u
Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini
te Vojnom arhivu u Beogradu u kojem se
nalazi većina građe vezana za Nezavisnu
Državu Hrvatsku. Zaključili smo da u hr-
vatskim arhivima, muzejima, knjižnicama
i zavičajnim zbirnkama postoji relevantna
količina dokumenata koja se mora uklju-
čiti u daljnja istraživanja. Nažalost, još
nam nedostaje sinteza povijesti stradanja
Roma koju trenutno pišem i nadam se da
će tijekom iduće godine biti objavljena.

**Jedna od teza kod ovih istraživanja je
bila ta da su Romi jedna od najvećih
i najstarijih manjinskih skupina u**

**Hrvatskoj i da je povijest Roma bitna
za povijest Hrvatske.**

To je teza koju često zagovaram u svojim
izlaganjima. Romima je priznat status
nacionalne manjine tek 2002. godine po-
sebnim zakonom (Ustavnim zakonom o
nacionalnim manjinama). To me je ustvari
ponukalo da otkrijem razloge zašto se to
nije dogodilo u Božićnom ustavu '90. go-
dine, koji je jedan od temelja suvremene
Republike Hrvatske, gdje Romi nisu spom-
nuti. Postoji uočljiva nepodudarnost u
tome zašto su neki narodi koji su se nase-
lili u 19. stoljeću bili priznati kao autohtoni
narodi na području Republike Hrvatske, a
Romi nisu, budući da imamo dokaze, im-
amo niz dokumenata koji potvrđuju da su se
Romi naselili najkasnije u drugoj polovici
14. stoljeća.

Moje mišljenje je da su se Romi naselili i
prije, a da bi to jedna skupina povjesničar-
a tek trebala otkriti istražujući posebno
Dubrovački arhiv i arhive srednjovjekovnih
gradova, posebno na području Dalmacije.
Kada uzmemo sada broj Roma i kada ga
usporedimo s brojem drugih pripadnika
manjinskih stanovnika od dvadeset i jed-
ne priznate manjinske skupine u Republici
Hrvatskoj, onda možemo vidjeti da po bro-
ju oni čine jednu od brojnijih manjinskih
skupina, a posebno ako imamo na umu da
je stvarni broj Roma puno veći od onog
broja Roma koji službene statistike navode.
Čak i sada u najnovijem popisu stanovni-
štva gdje je broj Roma blago porastao si-
gurno to nije pravi broj Roma koji danas
živi na području Republike Hrvatske jer
se znatan dio Roma, zbog osjećaja straha,
onoga što u znanosti nazivamo etničkom
mimikrijom, i dalje osjeća nedovoljno slo-
bodno da se može izjasniti u službenim
popisima kao Rom.

**Imate li kakve planove za buduća
istraživanja u vezi ove teme?**

Moji planovi su izdavanje sinteze povijesti
Roma u Drugom svjetskom ratu na područ-
ju Nezavisne Države Hrvatske iduće godine,
a knjiga je pri kraju. Volio bih kroz nekoliko
godina proučiti i druga razdoblja povijesti
Roma, poput razdoblja socijalističke Jugo-
slavije i socijalističke Hrvatske i onda se u
konačnici fokusirati na proučavanje povi-
jesti Roma u Republici Hrvatskoj. Postepe-
no, sustavno, temeljeno na dokumentima,
analizama izvora znanstvenom metodolo-
gijom prikazati povijest jednog stanovni-
š

tva, s intencijom da ta povijest ne bude i dalje zanemarena, da ne bude dalje marginalizirana u našoj historiografiji.

Zato mislim da je tvoj primjer jako dobar, Matea, jer si studentica povijesti, Romkinja koja se bavi poviješću. Volio bih da ti i tvoji sunarodnjaci u većoj mjeri možete sudjelovati, da možemo zajedno raditi na razumijevanju izuzetno bogate manjinske skupine koji s nama živi niz stoljeća i bez koje se hrvatska povijest i povijest hrvatskog naroda ne mogu u potpunosti razumjeti, posebno u onim dijelovima na selu gdje su Romi u povijesti u najvećoj mjeri živjeli. Oni uistinu svojim radom, svojom kulturom i običajima čine dio tog folklor-

nog, etnološkog, povijesnog, socijalnog i antropološkog kolorita, što danas čini područje Republike Hrvatske.

Hvala Vam puno na odgovoru. Za kraj, imate li što zaporučiti ili dodati?

Jedina moja poruka je da osobno pozdravljam ovaj projekt. Postanite svjesni svoje uloge i uloge svog naroda. Zauzmite punopravno mjesto u onome što je danas izuzetno aktivan i dinamičan pokret mladih diljem Europe.

Romska povijest je izrazito kompleksna, ponekad i mučna, no bez razumijevanja i svijesti o povijesnim

epizodama ne možemo promišljati sadašnje probleme i budućnost. Hvala što ste podijelili svoje spoznaje o ovoj temi s nama i sretno u daljnjem istraživačkom radu.

ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE

'Stradanje Roma u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj 1941.–45.' / Autori: Danijel Vojak, Bibijana Popo, Alen Tahiri, Nakladnik: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2016.

'U predvečerje rat: Romi u Hrvatskoj 1918.–41.' Autor: Danijel Vojak, Nakladnik: Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH "Kali Sara", Romsko nacionalno vijeće, 2013.

五工五公五工五

U drugoj emisiji Inkluzivnog kотаča Vanesa Mazreku istražila je neformalno obrazovanje Roma na primjeru projekta Rinkluzija koji djeluje pod voditeljskom palicom Vanje Kauzlarića. Udruga Ri Rock je u suradnji s romskom udrugom RoMorčić pokrenula projekt Rinkluzija kako bi se romska djeca asimilirala u društvo kroz glazbu. Kako bismo doznali više o tome, ugstili smo dvije osobe koje će nam reći više o projektu Rinkluzija. Uz Vanju Kauzlarića, s nama je i Erdijan Iljazij, učenik 6. razreda Osnovne škole Turnić, koji je nadareni bubnjar, a sve je krenulo spontanim udaranjem kuhačama po loncima.

Danas imam priliku predstaviti vam projekt Rinkluzija pod vodstvom Vanje Kauzlarića. Udruga Ri Rock je u suradnji s romskom udrugom RoMorčić krenula u realizaciju prve faze projekta Rinkluzija koji za cilj ima uključivanje romske djece u većinsku populaciju kroz glazbu. S tim ciljem osnovana je i stručna radna skupina koju čine sociolozi, muzikolozi, volonteri i mentori. S nama su danas Vanja Kauzlarić i Erdijan Iljazij, učenik šestog razreda Osnovne škole Turnić, koji fantastično svira bubanj. Pozdrav i dobrodošli! Vanja, za početak nam recite odakle ideja za ovaj zaista hvalevrijedan projekt?

Vanja: Sve je krenulo prije malo više od dvije godine kada smo imali prilike slušati romske sastave iz Makedonije. Onda sam pričao s nekim romskim predstavnicima iz Rijeke i pitao postoje li klinci s kojima bismo mogli raditi. Mi kao Udruga Ri Rock i inače radimo s klincima, educiramo ih o muzici i sviranju pa mi je palo na pamet da bi bilo jako zanimljivo, budući da su Romi vrlo talentirani za glazbu, da vidimo ima li neka skupina klinaca koja bi se mogla priključiti tome.

Baš lijepo. Možete li nam reći kako ste skupili bend?

Vanja: U početku sam dobio informaciju da udruga RoMorčić, koja je trenutno naš partner u tom projektu, radi s djecom i mladima kroz neke druge projekte i stupio sam s njima u kontakt. U svakom slučaju, našli smo se. I jedni i drugi smo prilično zadovoljni time kako to sve skupa ide.

A što se tiče skupine, koliko ona broji polaznika?

Vanja: Projekt je zapravo zamišljen tako da je fluidan i da je otvoren za sve koji se žele priključiti, sve dok imamo dovoljno instrumenata. U samom startu smo krenuli kroz nekakve bubnjarske radionice i to uglavnom udaraljke. Uz to smo imali radionicu bas gitare i bubnja. U drugoj fazi smo zamislili da bi tome priključili puhače te u trećoj fazi možda nekog DJ-a. Sada ako sudionik kojem se više ne da, ili ne može, ili nema vremena svirati, izade i čim se otvori novo mjesto, možemo uzeti nekoga drugoga. Isto tako se nadamo da će oni koji su već naučili svirati instrumente to znanje prenijeti na svoje bratiće, sestrične, braću, sestre, uglavnom neke mlađe generacije. Generalno nije zamišljeno da projekt uopće staje. Prvi cilj je inkluzija, a drugi cilj je stvaranje benda koji bi miješao romsku tradicionalnu glazbu s drugim žanrovima, kao što su to rock, hip hop ili možda čak i elektronska glazba.

Lijepo! Koja je svrha ovog projekta? Upoznavanje mladih ili pronalaženje nekog talenta?

Vanja: Zapravo i jedno i drugo. Htjeli smo kroz glazbu dati priliku mladima. Isto tako, ako otkrijemo neki skriveni talent, kao što je ovaj do nas mladi dječak, naravno da tu osobu želimo pogurati što više možemo.

A imate li u planu možda još radionice ove vrste? Možda neke kojima biste usavršavali slikarstvo, ples ili druge vrste umjetnosti?

Vanja: Možda eventualno u budućnosti. Primjerice, potencijalno bi ples i pjevanje bili nešto što ide uz ovaj projekt, mada ćemo pjevanje imati vjerojatno i u ovom, ako nađemo nekog talenta.

Nakon što smo čuli nešto osnovno o projektu, voljela bih čuti i Erdijana. Pozdrav, Edijane! Reci nam nešto o sebi.

Erdijan: Ja sam Erdijan Iljazij, Edo. Volim svirati bubnjeve. I to je to.

A i reci nam jesi li svirao i prije ovog projekta? Gdje si svirao? Što si svirao?

Erdijan: Da. Kući sam svirao, bubnjeve.

Na loncima? Ili si imao svoj instrument?

Erdijan: Na loncima.

Bravo! Čime?

Vanja: Kuhačama.

Kako to da si baš odabrao bubanj? Je li to bila ljubav na prvi pogled ili si ih zavolio još s loncima?

Erdijan: Još s loncima. Vanja: Da, ali moramo reći da Erdijan osim bubnja svira i tarabuku i zapravo sve drugo što se svira s rukama. Znači i djembe i cajon, sve što imamo od instrumenata koji se sviraju s rukama, tako da nekad svira i druge instrumente.

Pravi talent! Čula sam da si bio i u glazbenom kampu PIG. Kako ti je tamo bilo? Kakva su tvoja iskustva?

Erdijan: Super! Bilo mi je jako dobro, pogotovo kad smo jeli pizzu. Vanja: Od cijelog nastupa pizza je bila dobra? (smijeh) PIG je sasvim drugi projekt koji Udruuga Ri Rock provodi s Centrom kulture Kostrena i trebao im je bubnjar za ljetni glazbeni kamp. To su uglavnom polaznici od četrnaest do dvadeset godina, s time da je on uspio ući u grupu sa svojih jedanaest godina. Upravo im je bubnjar trebao te je završio u jednom pop-rock bendu gdje je naučio pet-šest pjesama u četiri dana koje je svirao s bendom završni dan na nastupu pred više od stotinu ljudi u Kostreni.

Odlično se snašao. Uz polaznike, pridružuju vam se i drugi riječki glazbenici. Možete li njih predstaviti?

Vanja: Goran Grgurev, inače bubnjar, basist i perkusionist u raznoraznim riječkim bendovima. Uz njega, s nama je Kristian Kirinčić, riječki bubnjar iz benda Fanaa, Davor Popdankovski, vaš urednik koji je pred malo uletio na bas-gitaru jer nam to baš jako falilo. Petar Tepšić, inače akademski trombonist koji svira u orkestru kazališta Ivan plemeniti Zajc, Roko Pečarić, multiin-

strumentalist koji je s nama još u nekim drugim projektima. Petar Zoretić je ovdje s nama na saksofonu i Jasmin Okanović na trubi. Moram još spomenuti Jelenu Tondini koja nam je drage volje ustupila neke svoje pjesme koje su odgovarale našem repertoaru i koje smo krenuli skidati i obrađivati.

Imali ste nekoliko nastupa. Gdje vas sve možemo vidjeti?

Vanja: Nastupali smo tri puta, dva puta smo predstavljali projekt, tj. naše faze. Prvu i drugu fazu projekta smo predstavljali na Korzu. Htjeli smo da to bude ulični, pravi nastup. Zadnji koji smo imali je u klubu Palach baš u sklopu ovog projekta Inkluzivni kotač. Tu je zapravo i krenulo jer su nas tu vidjeli i neki ljudi iz grada Rijeke pa smo dobili poziv za Božićnu priču u Benčiću. To je adventski program koji se događa u sklopu Dječje kuće. Neće biti samo ovaj Rinkluzija bend, bit će još nekih naših projekata iz Palachove kuhinje. Ljudima se sviđa to što radimo, a još nas zapravo jako mali broj ljudi vidjelo tako da vjerujem da kad dođemo do šire neke publike, kad nas vide da će te svirke biti možda stvarno dosta česte.

Odlično, svugdje vas ima. Možete li nam reći još nešto o samoj radionici?

Vanja: Sad smo u fazi u kojoj smo prestali raditi radioničarski tip probe. U drugoj fazi projekta smo formalirali jedan bend i sve se svodi na probe cijelog benda, s tim da na saksofonu imamo još jednog učenika koji radi individualno, ali bi trebao s jednom pjesmom na saksofonu nastupiti s nama. Probe imamo petkom u Palachu i ekipa se mijenja. Na projektu je sudjelovalo pedesetak djece i mladih i nekad smo malo u padanju, a nekada dolaze novi. Dok god imamo mjesta i instrumenata, širit ćemo se.

Lijepo je čuti ovako pozitivne priče. Želite li vi nešto dodati za kraj?

Vanja: Zaboravio sam spomenuti nešto vezano za nastup u Kostreni. Suprug organizatorice nastupa je, nakon što je vidio Erdijana kako svira, odlučio donirati Udruzi Ri Rock određenu svotu novaca za njegovu daljnju edukaciju i na tome zahvaljujemo Robju i tvrtki Optimare. Taj novac će definitivno biti potrošen na njegovu edukaciju i daljnji napredak na bubnju.

Možemo li sad čuti neku vašu osobnu notu? Kako je raditi s bendom, budući da ste vi voditelj projekta?

Vanja: Ima nas puno i ja sam voditelj tog projekta. Imam još dosta obaveza ovdje u sklopu kluba i općenito onoga što radim kroz udrugu pa s te strane zna biti škakljivo jer je puno ljudi i moram dobro razmišljati jesam li svima javio kada trebaju doći. Ali sada imamo dan za probe pa konačno svi znaju kada trebaju doći. A što se tiče polaznika, to mi je najbolji dio zato što su to stvarno super klinci. Ove godine smo uključili i djecu iz Doma za odgoj i obrazovanje u Rijeci u taj projekt, tako da imamo i petero klinaca od tamo od kojih su dvoje romska djeca koja nisu iz Rijeke, nego su iz Zagorja, odnosno Čakovaca, Varaždina i tih krajeva, i troje neromske djece. Stvarno smo jedna šarena skupina koja dobro funkcionira.

Rekli ste da imate probe petkom. Zanima me mogu li vas građani slušati i na probama?

Vanja: Mogu, mogu. Nama su često vrata Palacha otvorena i zna se dogoditi da imamo publiku na probama. Probe radimo u klubu za 300 ljudi, tako da ovdje uvijek ima prostora ako netko želi doći poslušati.

Evo nas i na samom kraju druge emisije. Za kraj bih poručila da neformalno obrazovanje ima brojnih prednosti, od toga da se u neformalnom okruženju djeca i mladi lakše povezuju, uključuju, razmjenjuju ideje i stvaraju skupa. Kada je glazba u pitanju, inkluzija dolazi kroz note, kroz muziciranje koje povezuje sve one koji sviraju i koji slušaju. Ponekad se ciljevi, poput uključivanja, integracije i suradnje, puno lakše ostvaruju u neformalnom okruženju nego u klupama.

ZA ONE KOJI ŽELE ZNATI VIŠE

rirock.hr/projekt-rinkluzija

fb.com/RomorcicUdruga

Emisija 'Naša Kostrena', Kanal Ri
youtube.com/watch?v=u-K5pkwAm1Q

Moje ime je Vanesa Mazreku. Srednju školu završila sam u Zagrebu. Pohađala sam Islamsku gimnaziju dr. Ahmeda Smajlovića te mi je neizmjereno drago zbog toga. Ondje sam istinski upoznala vjeru i život s curama koji ništa ne može zamijeniti. Trenutno sam studentica kroatistike na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Imam 22 godine i uživam u studenskim danima svoga života. Volim peći kolače i gledati zalaske Sunca. Osim toga jako volim mirisne svijeće, dobru čokoladu, knjige, mir i djecu. Iako mir i djeca uglavnom ne idu u istu rečenicu, druženje s njima pruža mi zadovoljstvo i mir u duši. Ako bih morala odgovoriti na pitanje što mi je hobi onda su to definitivno turske serije jer zaista uživam u njima. Otuda i ljubav prema turskom jeziku, koji sam i učila, ali i prema Istanbulu, gradu s predivnom dušom. Nešto ozbiljnije od toga je definitivno tračanje i volontiranje. Kao i svaka druga prosječna osoba nastojim steći nova znanja i isprobavati nove stvari.

Ja sam Matea Horvat, imam 21 godinu i studiram hrvatski i povijest na Filozofskom fakultetu u Rijeci. Kad ne radim i kad ne učim za faks, što nije često, volim pogledati neku seriju ili neki dobar film. Najviše vremena provodim u knjigama jer imam svoju malu knjižnicu kod kuće, a pomalo i pišem neke stvari. Volim kuhati za prijatelje u svoje slobodno vrijeme. Moja mantra već dugi niz godina je: "Uvijek može gore", tako da mi je sve super.

